

Beste raadsleden hierbij de beantwoording van de vragen die gesteld zijn tijdens het debat afgelopen woensdag.

1. Structurele BUIG-tekort in de begroting van gemeente Leeuwarden

Het BUIG budget (*BUIG: Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten*) is het budget wat bestemd is voor de betaling van bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget is bestemd voor de betaling van inkomensvoorzieningen (en niet voor trajecten of ondersteuning richting participatie of werk). Als gemeenten een overschot hebben op het rijksbudget is dit overschot vrij te besteden.

Leeuwarden heeft structureel een tekort op het BUIG budget. Het rijk stelt jaarlijks het macro-budget vast en verdeelt dit aan de hand van een verdeelmodel over de gemeenten. In dit verdeelmodel zitten allerlei maatstaven die bepalen wat de hoogte is per gemeente. Leeuwarden zit structureel ongunstig in het verdeelmodel van de BUIG (dit is eerder aan u als raad toegelicht op 28 mei 2025 bij de aanvraag voor de vangnetuitkering over 2024).

Hieronder treft u een tabel met daarin het budget en de verwachte kosten BUIG over 2025:

<u>Verwacht tekort BUIG 2025</u>				
Rijksbudget BUIG (definitief) 2025				€ 98.016.994
Verwachte kosten BUIG gem. Leeuwarden 2025				€ 108.479.148
Verwacht tekort BUIG 2025 (exclusief vangnetuitkering)				€ -10.462.154
Verwachte aanvraag vangnetuitkering 2025				€ 3.110.879
Verwacht tekort BUIG 2025 (inclusief verwachte vangnetuitkering)				€ -7.351.275
Begroot tekort (lees Eigen risico BUIG) in boekhouding L'den				€ -7.339.002

Toelichting op de tabel:

In de tabel ziet u het definitieve Rijksbudget over 2025, welke 1 oktober jl. bekend is geworden. Daaronder staan de verwachte kosten, en het verwachte tekort etc. Deze posten betreffen verwacht posten, omdat ze nog niet bekend zijn. Zo zijn de definitieve kosten BUIG pas na afloop van het kalenderjaar bekend, en de vangnetuitkering 2025 wordt pas eind 2026 definitief.

Monitoring BUIG budget en verwachte uitgaven

Twee keer per jaar bekijkt de gemeente Leeuwarden hoeveel geld er nodig is voor de betaling van de bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit gebeurt in februari en in mei/juni. Dan wordt een inschatting gemaakt van:

- Hoeveel de uitkeringen gaan kosten in dat jaar;

- Hoeveel geld we van het Rijk krijgen (inschatting definitieve BUIG-budget);
- Of we extra geld kunnen aanvragen via een vangnetregeling;
- En wat het verwachte tekort is dat de gemeente zelf moet betalen (het 'eigen risico').

Dat tekort wordt vergeleken met wat er al in de begroting staat. Als dat anders uitpakt, wordt het verschil verwerkt in de begroting. In mei/juni kunnen we de cijfers beter inschatten, omdat we dan meer weten over bijvoorbeeld het aantal mensen dat een uitkering krijgt, hoe hoog die uitkeringen zijn en kunnen we een betere inschatting maken van het definitieve budget.

Voor 2025 en 2026 is er een tekort van ruim 7 miljoen euro begroot. Daarvan is 3,5 miljoen structureel en de rest incidenteel. Voor 2027 is nu alleen het structurele deel opgenomen in de begroting. Het incidentele deel wordt later toegevoegd.

2. Advies over wijkbedrijven (“Versterking ondersteuning wijkbedrijven”) van de Adviesraad Sociaal Domein (bijgevoegd in de bijlage)

3. Hoe werkt de kinderopvang in het project Leeuwarden Oost

Op de Integratie Kindcentra (IKC) in Leeuwarden Oost is een gemeentelijke consultant uit het team Vizeer op Werk/Scholing werkzaam die ouders benadert, motiveert, activeert en begeleidt naar een geschikte opleiding of werkgever. Mocht gebruik van kinderopvang een bijdrage kunnen leveren aan dit traject dan wordt hierbij ondersteuning geboden. Alle voorliggende regelingen, zoals kinderopvangtoeslag, worden daarbij benut. Als dit vanwege bijzondere omstandigheden niet mogelijk is, kan de ouder tijdelijk gebruikmaken van gratis kinderopvang.

4. Doorstroom van dagbesteding naar beschut werk ('opstap' en 'stap terug')

Vanuit het project simpel switchen wordt in samenwerking met Caparis ondersteuning geboden aan inwoners die ontwikkelingsmogelijkheden hebben vanuit dagbesteding richting werk. In deze aanpak staat ontwikkeling centraal, en niet bijvoorbeeld de indicatie of het type uitkering. Inwoners kunnen laagdrempelig en in kleine stapjes ontdekken of er mogelijkheden zijn richting werk. Blijkt de stap naar beschut werk toch te hoog gegrepen of is het nog niet het juiste moment dan kan eenvoudig weer een stapje terug worden gezet. Door middel van actieve coaching, die breder is dan alleen op werk, wordt voorkomen dat de inwoner tussen wal en schip raakt.

Daarnaast wordt er geïnvesteerd in het netwerk van aanbieders die zowel dagbesteding als participatie aanbieden en vindt er regelmatig afstemming plaats tussen zorgaanbieders en consultants participatie.

5. Welke voorzieningen en trajecten hebben we in onze programma's

Naast de toezeggingen n.a.v. het raadsdebat ontvingen we vanuit de GL en PvdA fractie nog vragen betreffende welke voorzieningen en trajecten in onze programma's zijn opgenomen.

Er zijn verschillende trajecten beschikbaar voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Hieronder een overzicht van de verschillende instrumenten per doelgroep.

Trajecten en instrumenten t.b.v. mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt.

De mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt ondersteunen we zelf. Dit doen we door het inzetten van consultants, accountmanagers, kortdurende workshops en het programma Vizier op Werk. Daarnaast werken in de arbeidsmarktregio samen met overheid, onderwijs, UWV- en SW-bedrijven en sociale partners. Vanuit Fryslân Werkt worden Friese werkgevers ondersteunt bij het inclusief ondernemen en werkzoekenden worden geholpen om de afstand tot de arbeidsmarkt (een baan) te verkleinen. Dit gebeurt veelal door de inzet van scholingstrajecten.

Met het programma Vizier op Werk helpt de gemeente Leeuwarden mensen binnen deze doelgroepen met een iets langere afstand tot de arbeidsmarkt aan een baan. Mensen volgen een programma waarin ze werknemers- en vakvaardigheden leren. Het doel is uitplaatsing naar een duurzame baan. Daarnaast is de mogelijkheid om ondernemers met loonkostensubsidies te stimuleren om deze mensen een baan aan te bieden. Bovendien gaan we duurzame partnerships aan met werkgevers binnen kansrijke sectoren in Leeuwarden. Denk aan bouw, horeca, zorg, zakelijke dienstverlening en circulaire economie. Via acquisitiebeleid en relatiebeheer worden deze bedrijven gestimuleerd om zoveel mogelijk vacatures open te stellen. In samenwerking met onderwijsinstellingen ontstaan korte, intensieve voorbereidingstrajecten mét concreet perspectief op werk. Het programma Vizier op Werk biedt bijstandsgerechtigden dus een baan.

Trajecten en instrumenten t.b.v. doelgroepen met een grotere afstand tot werk.

Voor de doelgroep mensen met een grote afstand tot werk kan de consultant verschillende instrumenten inzetten. Dit kunnen bv ook mensen zijn die al jaren vrijwilligerswerk doen. Uitgangspunt is hierbij altijd maatwerk: wat heeft een bijstandsgerechtigde nodig om een vervolgstap te kunnen zetten. Via de Open House re-integratiedienstverlening 2024 – 2030 wordt deze dienstverlening ingekocht bij externe aanbieders. Open House trajecten worden ingezet voor mensen waarbij de verwachting is dat ze binnen 6 tot 12 maanden een vervolgstap naar werk kunnen zetten.

De volgende instrumenten worden ingekocht:

Perceel 1: Diagnostiek en analyse in een werksetting.

- Doel: verkrijgen van inzicht in belemmeringen van de deelnemer op de verschillende leefgebieden, de werknemers- of schoolvaardigheden, de competenties en een advies voor een passend vervolgtraject. Signaleren en verduidelijken onderliggende hulpvraag (de vraag achter de vraag).
- Duur: maximaal 5 weken.
- Aantal aanbieders: 6

Perceel 2: Diagnostiek en analyse.

- Doel: Verkrijgen van inzicht in belemmeringen van de deelnemer op de verschillende leefgebieden, de werknemers- of schoolvaardigheden, de competenties en een advies voor een passend vervolgtraject. Signaleren en verduidelijken onderliggende hulpvraag (de vraag achter de vraag).
- Duur: maximaal 8 weken.
- Aantal aanbieders: 10.

Perceel 3: Werkervaringsplaatsen.

- Doel: Ontwikkelen van de algemene werknemersvaardigheden op aspecten als samenwerken, verkrijgen van dagritme, flexibiliteit, aanvaarden van opdrachten en werktempo. Het werkaanbod is divers.
- Duur: 6 tot 12 maanden.
- Aantal aanbieders: 13.

Perceel 4: Persoonlijke coaching.

- Doel: het wegnemen of hanteerbaar maken van de belemmeringen op de verschillende leefgebieden. Met als resultaat uitstroom naar school en/of werk of de deelnemer kan een vervolgstap maken naar een ander instrument. De participatiemogelijkheden worden vergroot en daarmee komt de stap richting betaald werk dichterbij.
- Duur: maximaal 20 sessies.
- Aantal aanbieders: 18.

Perceel 5: Coaching met bewegen.

- Doel: bijstandsgerechtigden door middel van persoonlijke coaching in combinatie met bewegen een vervolgstap te laten zetten. Bewegen is het middel om het zelfvertrouwen bij deelnemers te ontwikkelen en hen bewust te maken van het belang van een gezonde leefstijl in relatie tot duurzame uitstroom naar school en/of werk. De

participatiemogelijkheden worden vergroot en daarmee komt de stap richting betaald werk dichterbij.

- Duur: maximaal 26 sessies.
- Aantal aanbieders: 7.

Perceel 6: Coaching alleenstaande ouders.

- Doel: Alleenstaande ouders hebben veelal een andere vorm van begeleiding nodig in een traject naar school of werk. Belangrijk voor deze groep is een praktische vorm van coaching die zij vanuit huis of vanaf waar dan ook, laagdrempelig en soms ook buiten kantooruren kunnen ontvangen. De coaching moet goed te combineren zijn met de zorg voor hun kinderen. Alleenstaande ouders hebben specifieke vragen als het gaat om het combineren van ouderschap en studie/werk en het regelen van kinderopvang.
- Duur: 26 tot maximaal 52 sessies.
- Aantal aanbieders: 12.

Trajecten en instrumenten tbv doelgroepen (vooralsnog) aangewezen op participatie.

Voor de doelgroep die een grotere afstand tot de arbeidsmarkt heeft en langer de tijd nodig heeft om vervolgstappen naar uitstroom te zetten, kan de consulent vrijwilligerswerk inzetten.